رویش روان شناسی، سال۱۴، شماره ۵، شماره پیاپی ۱۱۰، مرداد ۱۴۰۴
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),14(5), 2025

نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی در نوجوانان

The mediating role of impulsivity and resilience in the relationship between helicopter parenting and psychological distress in adolescents

معصومه قنبری جوپیش (نویسنده مسئول)
کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران.
احمد شجاعی
کارشناس ارشد روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.
دکتر سیده مریم موسوی
استادیار روانشناسی سلامت، گروه پرستاری و مامایی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

Massoumeh Qanbary Joopish*
Master of Clinical Psychology, Department of Psychology, Tonkabon Branch, Islamic Azad University, Tonkabon, Iran.
m.qanbary93@gmail.com
Ahmad Shojaei
Master of Psychology, Department of Psychology, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.
Dr. Seyedeh Maryam Mousavi
Assistant Professor of Health Psychology, Department of Nursing and Midwifery, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی نوجوانان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی از نوع مدلیابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر رشت در سال تحصیلی ۱۴۰۳- ۱۴۰۲ بودند. به روش نمونه-گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای ۲۲۰ دانش آموز دختر و پسر انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از مقیاس والدگری هلیکوپتری (HPS؛ لمونه و بوچانان، ۲۰۱۱)، مقیاس تکانشگری بارات (BIS-11؛ پاتون و همکاران، ۱۹۹۵)، مقیاس تاب‌آوری (CD-RISC؛ کونور و دیویدسون، ۲۰۰۳) و مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس (DASS-21؛ لاویبوند و لاویبوند، ۱۹۹۵) استفاده شد. نتایج نشان داد که مدل پیشنهادی از برازش مطلوب برخوردار بود. نتایج نشان داد که والدگری هلیکوپتری به‌طور مثبت، تاب-آوری به‌طور منفی و تکانشگری به‌طور مثبت بر پریشانی روانشناختی اثر مستقیم دارند (P<۰/۰۵)؛ همچنین والدگری هلیکوپتری به طور مثبت بر تکانشگری و به‌طور منفی بر تاب‌آوری اثر مستقیم داشت (P<۰/۰۵). نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که تکانشگری و تاب‌آوری بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی نقش میانجی داشتند (P<۰/۰۵). در مجموع می‌توان نتیجه گرفت که والدگری هلیکوپتری به طور مستقیم و با میانجی‌گری تکانشگری و تاب‌آوری بر پریشانی روانشناختی نوجوانان اثر داشت.

واژه‌های کلیدی: *تکانشگری، تاب‌آوری، پریشانی روانشناختی، والدگری هلیکوپتری، نوجوانان.*

Abstract

The present research aimed to investigate the mediating role of impulsivity and resilience in the relationship between helicopter parenting and adolescents' psychological distress. The research methodology was descriptive-correlational of the structural equation modeling type. The statistical population consisted of male and female high school students in Rasht city during the academic year 2023-2024. Using a multi-stage cluster sampling method, 220 male and female students were selected. Data were collected using the Helicopter Parenting Scale (HPS; Lemoyne & Buchanan, 2011); the Barratt Impulsiveness Scale Version 11 (BIS-11; Patton et al, 1995), the Resilience Scale (CD-RISC; Connor & Davidson, 2003), and the Depression, Anxiety and Stress Scale (DASS-21; Lovibond and Lovibond, 1995). The results showed that the proposed model had a good fit. The results showed that helicopter parenting has a positive effect, resilience has a negative effect, and impulsivity has a positive effect on psychological distress (P<0.05). Also, helicopter parenting had a positive effect on impulsivity and a negative effect on resilience (P<0.05). The results of the Bootstraping Test showed that impulsivity and resilience played a mediating role between helicopter parenting and psychological distress (P<0.05). In general, it can be concluded that helicopter parenting directly and through the mediation of impulsivity and resilience affected the psychological distress of adolescents.

Keywords: *Impulsivity, Resilience, Psychological Distress, Helicopter Parenting, Teenagers.*

نوع مقاله : پژوهشی | **دریافت :** دی ۱۴۰۳ | **پذیرش:** دی۱۴۰۳ | **ویرایش نهایی:** مرداد ۱۴۰۴

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

مقدمه

نوجوانی مرحله‌ای انتقالی از رشد و تکامل است که با بسیاری از گذارهای روانی، زیستی و اجتماعی مشخص می‌شود (مردادآفی[1] و همکاران، ۲۰۲۴). در این دوره، رشد جسمی، عصبی، شناختی، عاطفی و رفتاری قابل توجهی رخ می‌دهد و این توسعه به شدت تحت تاثیر عوامل اجتماعی، خانوادگی و... قرار می‌گیرد (هوانگ[2] و همکاران، ۲۰۲۴). در جوامع گوناگون به نوجوانی توجه ویژه‌ای می شود، زیرا نوجوانی با به همراه داشتن بحران‌های پیش رو، اگر به خوبی طی شود می‌تواند آینده‌ی فرد و به تبع آن آینده جامعه را به خوبی پیش بینی کند. در پژوهشی با عنوان پریشانی روانشناختی در نوجوانان متوجه شدند که یک سوم از افراد در این گروه سنی، دچار پریشانی روانشناختی هستند (بوسکویی[3] و همکاران، ۲۰۲۴). علاوه براین، نوجوانان در جریان رشد خود با عوامل محیطی نامطلوب مانند تعارض با والدین، اختلافات خانوادگی، استرس تحصیلی و... به چالش کشیده می‌شوند (کیم[4]، ۲۰۲۰). این دوره، دوره‌ای بحرانی است که با آسیب پذیری در برابر پریشانی روانی مشخص می‌شود، بنابراین زمان مهمی برای ارتقای بهزیستی روانشناختی و مداخله زودهنگام سلامت‌روان، به منظور محافظت و توسعه‌ی مسائل بهداشت روانی است (پنگ پید و پلتزر[5]، ۲۰۲۰).

برای کمک به نوجوانان مضطرب و ایجاد یک محیط و سیاست حمایتی، درک علل اصلی پریشانی روانی نوجوانان ضروری است. شایع‌ترین منبع پریشانی روانی که منجر به پیامدهای منفی روانشناختی در نوجوانان می گردد، از مشکلات بین‌فردی نظیر درگیری با والدین، همسالان و شرایط خانوادگی نشأت می‌گیرد (کیم، ۲۰۲۰). به گفته‌ی انجمن‌روانشناسی‌آمریکا[6] (۲۰۲۰)، پریشانی روانشناختی مجموعه‌ای ازعلائم دردناک روانی و جسمی است که با نوسانات طبیعی خلق‌وخو در بیشتر افراد همراه است. با این حال، در برخی موارد، پریشانی روانی ممکن است نشان دهنده شروع اختلال افسردگی اساسی، اختلال اضطراب، اسکیزوفرنی، اختلال جسمانی شدن یا انواع دیگر شرایط بالینی باشد.

بررسی مطالعات دلالت بر این دارند که والدگری ناکارآمد یک عامل مهم در پریشانی روانشناختی نوجوانان است (ویگدال و برونیک[7]، ۲۰۲۲؛ ست[8]، ۲۰۲۰؛ روت[9] و همکاران، ۲۰۲۰). والدگری هلیکوپتری یکی از روش‌های والدگری ناکارآمد است (میلر[10] و همکاران، ۲۰۲۴). والدگری هلیکوپتری به سبکی متمایز از والدگری اشاره دارد که نامناسب، بیش از حد درگیر و مزاحم از نظر رشد است (میلر و همکاران، ۲۰۲۴). به نظر می‌رسد، والدگری هلیکوپتری به عنوان یک ساختار شبیه به انواع آشنای والدگری است که توسط بامریند[11] معرفی شده است (بامریند، ۱۹۶۶). سبک‌های والدگری از نظر بامریند به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند: والدگری مستبد، والدگری سهل‌گیر و والدگری مقتدر. والدین مستبد معمولاً قوانین و استانداردهای سختگیرانه‌ای دارند و تمایل دارند تا فرزندان خود را کنترل و هدایت کنند. این والدین به ندرت به فرزندان خود توضیح می‌دهند و از آن‌ها انتظار اطاعت بدون سوال دارند. ممکن است فرزندان این سبک والدگری دچار کمبود اعتماد به نفس و مهارت‌های اجتماعی شوند و عموماً احتمال بروز مشکلات رفتاری در آن‌ها افزایش می‌یابد (بامریند، ۱۹۶۶). در والدگری هلیکوپتری، والدین در عین حال که سطوح نامناسبی از کنترلگری و استبداد را بر فرزندان خود تحمیل می کنند، رابطه‌ی گرمی با آنها دارند، چیزی که در والدگری سنتی دیده نمی شد (روت و همکاران، ۲۰۲۰). پژوهش‌ها حاکی از آن است که والدگری هلیکوپتری در بین دانش آموزانی که با والدین خود زندگی می‌کنند، با سطوح پایین خودکنترلی آن‌ها، ناسازگاری‌های روانشناختی زیادی ایجاد می‌کند (هونگ و سویی[12]، ۲۰۲۰). طبق پژوهش های انجام شده، بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی رابطه ی معناداری وجود دارد. همچنین خاطرنشان ساخت که برای درک بهتر تاثیر انواع والدگری، مطالعاتی جداگانه در خصوص تاثیر نوع تربیت پدر و مادر باید صورت گیرد (ویگدال و برونیک ،۲۰۲۲).

1 Merdad Aff1
2 Hwang
3Bosqui
4 Kim
5 Pengpid & Peltzer
6 American Psychological Association
7 Vigdal
8 Set
9 Rote
10 Miller
11 Baumrind
12 Hong

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

بررسی تحقیقات انجام شده دلالت بر این دارد که بین تکانشگری و پریشانی روانشناختی رابطه ی مثبت وجود دارد (راورت و دانلان[1]، ۲۰۲۱؛ استونشن[2] و همکاران، ۲۰۲۱؛ چن[3] و همکاران، ۲۰۲۳). پژوهشی که بر روی دانشجویان کاربر اینترنت انجام شد، نشان داد، علائم پریشانی روانشناختی با نقش میانجی تکانشگری رابطه ی معناداری دارد (استونشن، ۲۰۲۱). مفهوم تکانشگری طیف وسیعی از اقدامات با تصورات ناقص، بیان زودهنگام، رفتارهای ریسکی و خطرناک در موقعیت‌های نامناسب که اغلب با پیامدهای نامطلوب همراه است، را در بر می‌گیرد. به این ترتیب نقش مهمی را در بروز اختلالات گوناگون نظیر اختلال دوقطبی، اختلالات شخصیت، سوءمصرف مواد و... ایفا می‌کند (بتول[4] و همکاران، ۲۰۲۴).

بررسی مطالعات دلالت بر این دارند از جمله عواملی که می‌تواند پیش آگهی فرد را در مواجهه با پریشانی روانشناختی مشخص کند، تاب آوری ست (هی[5] و همکاران، ۲۰۲۴؛ لاروزا[6]، ۲۰۲۴؛ چن[7]، ۲۰۲۲). تاب‌آوری را می‌توان به‌عنوان یک مکانیسم دفاعی در نظر گرفت، که افراد را قادر می‌سازد در مواجهه با ناملایمات شکوفا شوند و بهبود تاب‌آوری می‌تواند یک هدف مهم برای درمان و پیشگیری باشد (کرینی[8] و همکاران، ۲۰۲۴). رویدادهای استرس‌زای زندگی، تروماها و ناملایمات مزمن می‌تواند تاثیرات قابل توجهی بر عملکرد مغز داشته باشند، که منجر به پریشانی روانشناختی می‌شود. با این حال، اکثر افراد چنین وضعی را تجربه نمی‌کنند، که نشان از سازگاری و انعطاف پذیری این افراد دارد. تاب‌آوری توانایی سازگاری موفقیت‌آمیز در مواجهه با استرس و ناملایمات است (ژانگ[9] و همکاران، ۲۰۲۴).

بررسی تحقیقات دلالت بر این دارد که بین تکانشگری و تاب‌آوری، ارتباط مستقیم وجود دارد (سکی[10] و همکاران، ۲۰۲۳؛ باگناتو[11]، ۲۰۲۲؛ کاوه، ۲۰۲۴). والدگری هلیکوپتری در دهه گذشته بسیار مورد توجه قرار گرفته است. مقالات رو به رشد در مورد این پدیده، پیامدهای منفی والدگری هلیکوپتری را نشان می‌دهد. اثرات مخرب والدگری هلیکوپتری بر بزرگسالان در حال ظهور به ویژه در فرهنگ های جمع گرا ممکن است بیشتر باشد. مطالعات انجام شده بر روی این جمعیت نشان داده است که مشکلات سلامت روان در این گروه بیشتر از سایر گروه‌ها است. از این رو، درک عوامل موثر بر سلامت روان در این سن ضروری است (سکی و همکاران ،۲۰۲۳). یکی از علل احتمالی که افراد را به تکانشگری سوق می دهد، این است که خانواده علاوه بر اینکه اولین مرکز آموزشی است، شکننده‌ترین محیط نیز می‌باشد و بیشتر در معرض تنش‌های مداوم ناشی از پیچیدگی فرهنگی و دگرگونی‌های اجتماعی است، که تغییرات قابل توجهی در پویایی خانواده نیز به همراه دارد. در واقع، می‌توان به طور فزاینده‌ای والدینی را مشاهده کرد که درمواجهه با جامعه‌ای با سرعت زیاد و تکامل مستمر، خود را مجبور به مواجهه با یک سری مشکلات بدون در اختیار داشتن ابزارهای مناسب جهت پرورش فرزندانشان می‌کنند (باگناتو، ۲۰۲۲).

پژوهش‌های اخیر دلالت بر این دارند که، این نوع نگرش والدین بر مشکلات روانی تأثیر می‌گذارد، به عبارتی والدگری هلیکوپتری علائمی چون تکانشگری را افزایش و تاب‌آوری را کاهش داده و سبب بروز پریشانی روانشناختی می‌شود (ست، ۲۰۲۰؛ ژانگ، ۲۰۲۴؛ سکی، ۲۰۲۳). بر طبق پژوهش‌های مذکور، تاب‌آوری به عنوان یک متغیر میانجی می‌تواند در عدم بروز یا کاهش پریشانی روانشناختی موثر باشد. تاب‌آوری می‌تواند میزان بروز علائم تکانشگری را افزایش داده و از رفتارهای مخاطره‌آمیز و به تبع آن پریشانی روانشناختی جلوگیری کند. بنابراین افزایش تاب‌آوری و کاهش تکانشگری دو متغیر مهم در مواجهه نوجوانان با والدگری ناکارآمد و همچنین عدم تجربه یا تجربه ی کمتر پریشانی روانشناختی می‌شود.

دوران نوجوانی به سبب تغییرات بسیار زیاد جسمانی و روانی، شروع روابط اجتماعی جدی‌تر، ارتباطات گسترده‌تر با همسالان و تجربه ناکامی و شکست، یکی از حساس‌ترین دوره‌های زندگی هر انسانی است، که می‌تواند با مشکلات زیادی همچون افزایش پریشانی روانشناختی همراه باشد. به همین خاطر پرداختن به شیوه های والدگری و تاثیر آن بر میزان پریشانی روانشناختی یک امر مهم و ضروری ست. در مطالعات پیشین به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری به نقش والدگری هلیکوپتری و نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در میزان پریشانی روانشناختی نوجوانان اشاره شده است. با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این حوزه، کمبود مطالعات صورت گرفته در خصوص

1 Ravert
2 Stonciene
3 Chen
4 Batool
5He
6 La Rosa
7 Chen
8 Craney
9 Zhang
10 Seki
11 Bagnato

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

نقش میانجی تاب‌آوری در رابطه والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی در نوجوانان مشاهده می‌شود. پژوهش حاضر با مطالعه همزمان این متغیرها می‌تواند در تعمیم نتایج پیشین موثر واقع شود. بنابراین هدف پژوهش حاضر تعیین نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی در نوجوانان بود.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی- همبستگی از نوع مدلیابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل دانش آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر رشت بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۳- ۱۴۰۲ مشغول به تحصیل بودند. برای تعیین حجم نمونه، با بهره‌گیری از فرمول کوهن[1] (۲۰۱۳) حداقل حجم نمونه ۲۲۰ نفر برآورد شد (۰/۰۵ =خطای نوع اول، ۰/۸۵ =توان آزمون، ۰/۱۵ =اندازه اثر). پرسشنامه‌ها به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای بین ۲۲۰ دانش آموز دختر و پسر منتخب ارائه شد. جهت نمونه‌گیری از بین مدارس دخترانه و پسرانه متوسطه دوم شهر رشت ابتدا ۳ مدرسه انتخاب و از هر مدرسه ۴ کلاس انتخاب شد، سپس از هر کلاس نمونه‌گیری بر اساس لیست حضور و غیاب دانش آموزان به صورت حضوری انجام شد. رعایت دامنه سنی ۱۵ الی ۱۸ سال، عدم سابقه اختلالات روانشناختی، عدم مصرف داروهای روانپزشکی، عدم تجربه سوگ در یک سال گذشته و رضایت آگاهانه به عنوان معیارهای ورود به پژوهش درنظر گرفته شد؛ همچنین انصراف دانش‌آموز از ادامه همکاری، پرسشنامه مخدوش و عدم تکمیل پرسشنامه، به عنوان معیار خروج درنظر گرفته شد. به جهت رعایت ملاحظات اخلاقی پژوهش، توضیحاتی درباره اهداف پژوهش ارائه شد. رضایت آگاهانه جهت تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت شفاهی دریافت گردید و به همه افراد نمونه اطمینان داده شد که اطلاعات آنها محرمانه خواهد ماند و تنها از نتایج داده‌ها استفاده می‌شود. برای اجرای پژوهش در ابتدا توضیحات لازم به دانش آموزان ارائه شد و درحین تکمیل سوالات، برایشان رفع ابهام صورت گرفت. به منظور تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای آماری SPSS و Amos نسخه‌های ۲۴ و آزمون‌های مدلیابی معادلات ساختاری با حداکثر درست‌نمایی و بوت استرپ استفاده شد.

ابزار سنجش

مقیاس والدگری هلیکوپتری (HPS)[2]: نسخه‌ی کوتاه مقیاس والدگری هلیکوپتری توسط لمونه و بوچانان[3] (۲۰۱۱) با ۱۰ گویه طراحی شده است که به صورت درجه‌بندی لیکرت از کاملا موافقم (۱) تا کاملا مخالفم (۵) نمره‌گذاری می‌شود؛ دامنه نمرات در این مقیاس بین ۱۰ الی ۵۰ می‌باشد که نمرات بیشتر نشان دهنده والدگری هلیکوپتری بیشتر است (لمونه و بوچانان، ۲۰۱۱). روایی واگرا این مقیاس با پرسشنامه بهزیستی روانشناختی ریف ۰/۸۳ محاسبه شد و پایایی به روش همسانی درونی ۰/۷۱ آلفای کرونباخ محاسبه شد (لمونه و بوچانان، ۲۰۱۱). در نمونه ایرانی مهبد و فولادچنگ (۱۳۹۶) همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ را ۰/۷۵ و روایی به روش تحلیل عاملی اکتشافی بررسی و ۱۰ سوال در یک عامل تایید شد و همه سوالات دارای بار عاملی بیش از ۰/۴۰ داشتند. در پژوهش حاضر همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸ بود.

مقیاس تکانشگری بارات (BIS-11)[4]: مقیاس تکانشگری بارات توسط پاتون[5] و همکاران (۱۹۹۵) ساخته شده است. این مقیاس شامل ۳۰ گویه است و هرگویه از نوع لیکرت ۴ درجه‌ای از به ندرت (امتیاز ۱) تا تقریبا همیشه (امتیاز ۴) نمره‌گذاری می‌شود. در این مقیاس ۱۱ جمله منفی وجود دارد، که به صورت معکوس امتیازدهی می‌شود. کمترین میزان امتیاز در این مقیاس ۳۰ و بیشترین امتیاز ۱۲۰ است. پایایی این مقیاس توسط سازندگانش به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴ گزارش شده‌است. در پژوهشی که توسط سالو و کاستر[6] (۲۰۱۳) انجام گرفت، روایی سازه این مقیاس را برابر ۰/۷۲ و پایایی آن به روش آلفای کرونباخ را برابر ۰/۸۵ و به روش بازآزمایی دوهفته‌ای برابر ۰/۸۱ گزارش کردند. در ایران جهانی زنگیر و همکاران (۱۴۰۲) ضریب آلفای‌کرونباخ این مقیاس برای نوجوانان دختر ۰/۶۷، نوجوانان پسر ۰/۷۲ و کل نوجوانان ۰/۶۹۰ به‌دست آمد؛ همچنین روایی ملاکی به روش همگرا با پرسشنامه پرخاشگری ۰/۴۷ محلسبه شده است. در پژوهش حاضر همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۹ بود.

1 Cohen
2 Helicopter parenting scale (HPS)
3 Lemoyne & Buchanan
4 Barratt Impulsiveness Scale Version 11 (BIS-11)
5 Patton
6 Salvo & Castro

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

مقیاس تاب‌آوری کونور و دیویدسون[1] (CD-RISC): این مقیاس توسط کونور و دیویدسون[2] (۲۰۰۳) جهت سنجش میزان تاب‌آوری ساخته شده است. این مقیاس ۲۵سوال دارد که با درجه‌بندی لیکرت ۵ امتیازی از کاملا نادرست (امتیاز ۰) تا همیشه درست (امتیاز ۴) نمره-گذاری می‌شود. در این مقیاس ۵ عامل شایستگی شخصی، تحمل عواطف منفی، پذیرش مثبت، خودکنترلی و تاثیرات معنوی را اندازه‌گیری می‌کند. بیشترین نمره در این مقیاس ۱۰۰ و کمترین نمره‌ی آن ۰ است، که نمره بالاتر نشان دهنده تاب‌آوری بیشتر است. در پژوهشی در چین که در خصوص نوجوانان صورت گرفت نیز این مقیاس اعتباریابی شد (یو[3] و همکاران، ۲۰۱۱). در این پژوهش پایایی به روش همسانی درونی با محاسبه‌ی ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹و روایی همگرا با مقیاس چند بعدی حمایت اجتماعی ادراک شده ۰/۴۴ محاسبه شد (یو و همکاران، ۲۰۱۱). در ایران روایی پرسشنامه بر اساس نظر سه نفر از اساتید قبل از اجرا به روش محتوایی مورد تایید قرار گرفته است و آلفای کرونباخ ۰/۸۲ محاسبه شده است (گودرزی و همکاران، ۱۴۰۲). در پژوهش حاضر همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بود.

مقیاس افسردگی، اضطراب و استرس[4] (DASS-21): این مقیاس توسط لاویبوند و لاویبوند[5] (۱۹۹۵) ساخته شده است که دارای دو نوع فرم ۲۱ سوالی و ۴۲ سوالی است. در پژوهش حاضر از فرم کوتاه ۲۱ سوالی استفاده شده است. در این مقیاس مفاهیم استرس ذهنی و اضطراب بدنی به عنوان دو پدیده‌ی جدا از هم در نظر گرفته شده است. سوالات این مقیاس با درجه بندی لیکرت از اصلا در مورد من صدق نمی‌کند (امتیاز صفر) تا کاملا در مورد من صدق می‌کند (امتیاز ۳) نمره‌گذاری می‌شود. نمرات بالا در هر خرده مقیاس نشانگر پریشانی روانشناختی بیشتر می‌باشد (زانون و کریستین[6]، ۲۰۲۱). این مقیاس، مقیاسی معتبر و پایا در ارزیابی سطوح افسردگی، اضطراب و استرس است؛ روایی آن به روش سازه با محاسبه تحلیل عاملی تاییدی بررسی شد، نتایج نشان داد که همه سوالات با بار عاملی بالای ۰/۴۰ در سه عامل قرار گرفتند و پایایی بازآزمایی با فاصله ۱۰ روز ۰/۷۸ محاسبه شد (سری چام[7]، ۲۰۱۸). در پژوهشی در ایران پایایی این مقیاس از روش ضریب آلفای کرونباخ برای افسردگی ۰/۹۳، اضطراب ۰/۸۸ و استرس۰/۹۰ و برای کل نمرات ۰/۹۴ بدست آمد؛ همچنین روایی به روش سازه با محاسبه تحلیل عاملی تاییدی گویای این بود که ۲۱ سوال در سه عامل قرار گرفتند و بارعاملی بالای ۰/۴۰ داشتند (زندی و همکاران، ۱۴۰۲). در پژوهش حاضر همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بود.

یافته ها

۲۲۰ نفر در این پژوهش حاضر مشارکت داشتند، اما جهت نرمال‌سازی توزیع داده‌ها و شناسایی داده‌های پرت، تحلیل نهایی بر روی ۲۰۶ نفر انجام شد. نوجوانان در میانگین و انحراف معیار سنی ۱/۲۸±۱۶/۰۳ سال قرار داشتند. ۸۷ نفر (۴۲/۲۳ درصد) پسر و ۱۱۹ نفر (۷۵/۷۷ درصد) دختر بودند. ۷۷ نفر (۳۷/۳۸) مقطع متوسطه اول و ۱۲۹ نفر (۶۲/۶۲ درصد) مقطع متوسطه دوم بودند. در جدول ۱ اطلاعات توصیفی متغیرها و روابط بین آن‌ها گزارش شده است.

جدول۱: یافته‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین متغیرها

متغیر ها	۱	۲	۳	۴
۱- پریشانی روانشناختی	۱			
۲- والدگری هلیکوپتری	۰/۵۳ **	۱		
۳- تکانشگری	۰/۶۹ **	۰/۵۵ **	۱	
۴- تاب‌آوری	-۰/۵۹ **	-۰/۵۳ **	-۰/۶۲ **	۱
میانگین	۱۹/۰۱	۳۰/۳۶	۶۵/۳۶	۶۵/۰۲
انحراف معیار	۱۴/۲۸	۷/۴۰	۱۴/۲۷	۱۹/۸۴
کجی	۰/۸۵	-۰/۵۷	۰/۱۷	-۰/۳۲
کشیدکی	۰/۰۴	-۰/۳۶	-۰/۹۸	-۰/۴۱

***** سطح ۰/۰۱ معنادار***

1 The Connor-Davidson Resilience scale (CD-RISC)
2 Connor & Davidson
3 Yu
4 Depression Anxiety and Stress Scales (DASS-21)
5 Lovibond and Lovibond
6 Zanon & Cristian
7 Sarıçam

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۱ نشان داد که پریشانی روانشناختی با والدگری هلیکوپتری (r=۰/۵۳) و تکانشگری (r=۰/۶۹) رابطه مثبت و با تاب‌آوری (r=-۰/۵۹) رابطه منفی و معنادار داشت (P<۰/۰۵). در جدول ۱ میانگین و انحراف معیار سه متغیر اصلی پژوهش ارائه شده است. جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها هر یک از متغیرها از شاخص‌های کجی و کشیدگی استفاده شد، نتایج نشان داد همه شاخص‌ها در محدوده مطلوب قرار دارند، که نشان دهنده نرمال بودن توزیع داده‌ها است. هر[1] و همکاران (۲۰۱۰) و براین[2] (۲۰۱۰) بیان کردند که اگر کجی بین ۲- تا ۲+ و کشیدگی بین ۷- تا ۷+ باشد، توزیع داده‌ها طبیعی در نظر گرفته می‌شوند. قبل از اجرای مدل معادلات ساختاری نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی در نوجوانان دو پیش‌فرض استقلال خطاها و عدم هم‌خطی چندگانه بررسی شد، نتایج نشان داد که این دو پیش‌فرض مطلوب می‌باشند و می‌توان از مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده کرد. در شکل ۱ مدل معادلات ساختاری در حالت ضرایب استاندارد ارائه شده است.

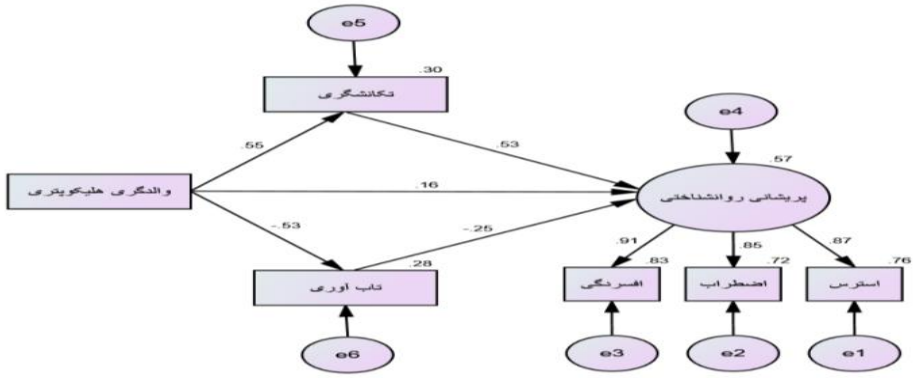

شکل ۱: مدل مفهومی پژوهش با ضرایب استاندارد

نتایج ضرایب مسیر در شکل ۱ بیانگر این است که مدل پیشنهادی در مجموع ۵۷٪ از واریانس پریشانی روانشناختی را در نوجوانان پیش‌بینی می‌کند. در ادامه در جدول ۲ نتایج اثرات مستقیم در مدل ارائه شده است.

جدول ۲: ضرایب مسیر مستقیم و معناداری مسیرهای مدل

متغیر برونداد ← متغیر درونداد	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	مقدار t	دامنه پایین	دامنه بالا	سطح معناداری
والدگری هلیکوپتری ← پریشانی روانشناختی	۰/۱۶	۰/۰۶	۲/۴۳	۰/۰۵	۰/۲۶	۰/۰۱
تاب‌آوری ← پریشانی روانشناختی	-۰/۲۵	۰/۰۸	-۳/۶۹	-۰/۴۰	-۰/۱۲	۰/۰۱
تکانشگری ← پریشانی روانشناختی	۰/۵۳	۰/۰۷	۷/۵۲	۰/۳۰	۰/۶۵	۰/۰۱
والدگری هلیکوپتری ← تکانشگری	۰/۵۵	۰/۰۵	۹/۳۳	۰/۴۷	۰/۶۲	۰/۰۱
والدگری هلیکوپتری ←تاب‌آوری	-۰/۵۳	۰/۰۵	-۸/۹۵	-۰/۶۰	-۰/۴۴	۰/۰۱

نتایج نشان داد که والدگری هلیکوپتری به‌طور مثبت (β=۰/۱۶)، تاب‌آوری به‌طور منفی (β=-۰/۲۵) و تکانشگری به‌طور مثبت (β=۰/۵۳) بر پریشانی روانشناختی اثر مستقیم دارند (P<۰/۰۵)؛ همچنین والدگری هلیکوپتری به طور مثبت بر تکانشگری (β=۰/۵۵) و به‌طور منفی بر تاب‌اوری (β=-۰/۵۳) اثر مستقیم داشت (P<۰/۰۵). در ادامه، نتایج تحلیل میانجی در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳: اثر میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی

متغیر برونداد ← میانجی← متغیر درونداد	ضریب استاندارد	خطای استاندارد	دامنه پایین	دامنه بالا	سطح معناداری
والدگری هلیکوپتری ← تکانشگری← پریشانی روانشناختی	۰/۳۴	۰/۰۵	۰/۲۷	۰/۴۲	۰/۰۱
والدگری هلیکوپتری ← تاب‌آوری← پریشانی روانشناختی	۰/۲۵	۰/۰۵	۰/۱۸	۰/۳۳	۰/۰۱

نتایج آزمون بوت استرپ نشان داد که تکانشگری (β=۰/۳۴) و تاب‌آوری (β=۰/۲۵) بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی نقش میانجی داشتند (P<۰/۰۵). در جدول ۴ شاخص‌های برازش ارائه شده است.

1 Hair
2 Bryne

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

جدول ۴: شاخص‌های برازش حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری

شاخص‌های برازش	CMIN	df	CMIN/DF	CFI	GFI	AGFI	TLI	IFI	NFI	RMSEA
مدل پژوهش	۱۲/۲۵	۷	۱/۷۵	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۸	۰/۰۵
معیار تصمیم	P>۰/۰۵	-	<۵	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	>۰/۹	<۰/۰۸

نتایج جدول ۴ نشان داد، شاخص‌های برازندگی حاصل از مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل مفهومی پژوهش از برازش مطلوب مدل پژوهشی با داده‌های گردآوری شده حمایت می‌کنند (χ^2/df=۱/۷۵، CFI =۰/۹۹، GFI=۰/۹۸، AGFI=۰/۹۷، TLI=۰/۹۹، IFI=۰/۹۸، NFI =۰/۹۸ و RMSEA =۰/۰۵)، بر این اساس می‌توان گفت که مدل پیشنهادی از برازش مطلوب برخوردار است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی تکانشگری و تاب‌آوری در رابطه والدگری هلیکوپتری و پریشانی‌روانشناختی نوجوانان انجام شد. یافته اول نشان داد که والدگری هلیکوپتری بر پریشانی روانشناختی اثر مثبت داشت؛ در واقع افزایش نمره در والدگری هلیکوپتری با افزایش پریشانی روانشناختی همراه است؛ این یافته با پژوهش‌های ویگدال و برونیک (۲۰۲۲)؛ ست و همکاران (۲۰۲۰) و روت و همکاران (۲۰۲۰) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد فرزندانی که با سبک والدگری هلیکوپتری رشد می‌کنند ممکن است برای توسعه استقلال و اتکا به خود تلاش کنند (گو[1] و همکاران، ۲۰۲۴)، اما وقتی که والدین مدام مداخله می‌کنند، ممکن است فرزندان یاد نگیرند که چگونه به تنهایی تصمیم بگیرند، مشکلات را حل کنند یا با چالش‌ها کنار بیایند. این موضوع می‌تواند منجر به اضطراب و پریشانی در هنگام مواجهه با موقعیت‌هایی شود که افراد باید به خود متکی باشند. همچنین والدگری هلیکوپتری می‌تواند محیطی پر از انتظارات و فشار ایجاد کند. یکی دیگر از عواملی که در این نوع والدگری منجر به پریشانی روانشناختی می‌شود این است که افراد در مورد برآورده کردن انتظارات والدین خود احساس اضطراب می‌کنند که منجر به استرس و ترس از شکست می‌شود. این اضطراب با نظارت و دخالت مداوم والدین تشدید شود (گو و همکاران، ۲۰۲۴). وقتی والدین هر کاری را برای فرزندان خود انجام می‌دهند یا به آن‌ها اجازه نمی‌دهند که شکست بخورند، فرزندانشان اعتماد به نفس پایینی پیدا می‌کنند. آن‌ها احساس می‌کنند که به تنهایی قادر به دستیابی به چیزهایی نیستند، که منجر به احساس بی‌کفایتی و ناراحتی می‌شود. فرزندانی که اجازه رویارویی با چالش‌ها یا شکست‌ها را ندارند، ممکن است مهارت‌های مقابله‌ای مؤثر را توسعه ندهند و وقتی بعداً در زندگی با مشکلاتی مواجه شوند، ممکن است احساس غمگینی و ناراحتی کنند زیرا ابزار لازم برای مقابله با ناملایمات را ندارند. والدگری هلیکوپتری منجر به تنش و درگیری در روابط والدین و فرزندان می‌شود (ویگدال و برونیک، ۲۰۲۲).

یافته دوم نشان داد که تاب‌آوری بر پریشانی روانشناختی اثر منفی داشت؛ در واقع افزایش نمره در تاب‌آوری با کاهش پریشانی روانشناختی همراه است؛ این یافته با پژوهش‌های هی و همکاران (۲۰۲۴)؛ لاروزا و همکاران (۲۰۲۴) و چن و همکاران (۲۰۲۲) همسو بود. تاب‌آوری به معنای توانایی سازگاری و مقابله با چالش‌ها و فشارهای روانی است. این ویژگی بر پریشانی روان‌شناختی تاثیر زیادی دارد (هی و همکاران، ۲۰۲۴). افراد تاب‌آور معمولاً روش‌های مؤثری برای مدیریت استرس دارند. این افراد می‌توانند به جای غرق شدن در مشکلات، به حل آن‌ها بپردازند. تاب‌آوری به افراد کمک می‌کند تا با چالش‌ها روبرو شوند و این تجربه‌ها موجب تقویت اعتماد به نفس می‌شود (لاروزا و همکاران، ۲۰۲۴). افراد تاب‌آور معمولاً روابط اجتماعی قوی‌تری دارند، که در زمان‌های سخت به آن‌ها کمک می‌کند. تاب‌آوری به فرد کمک می‌کند تا احساسات و واکنش‌های خود را بهتر درک کند و از این طریق بتواند به بهبود وضعیت روانی‌اش کمک کند. افراد تاب‌آور معمولاً نگرش مثبتی به زندگی دارند و می‌توانند در موقعیت‌های دشوار، امید و انگیزه را حفظ کنند. این عوامل به افراد کمک می‌کند تا بهتر با پریشانی‌های روان‌شناختی مقابله کرده و کیفیت زندگی خود را بهبود بخشند (چن و همکاران، ۲۰۲۲).

یافته سوم نشان داد که تکانشگری بر پریشانی روانشناختی اثر مثبت داشت؛ در واقع افزایش نمره در تکانشگری با افزایش پریشانی روانشناختی همراه است؛ این یافته با پژوهش‌های راورت و دانلان (۲۰۲۱)؛ استونشن و همکاران (۲۰۲۱) و چن و همکاران (۲۰۲۳) همسو بود. تکانشگری می‌تواند باعث افزایش پریشانی روانشناختی شود. افراد با تمایل به تکانشگری بدون تفکر کافی به اقداماتی می‌پردازند که عواقب منفی برای آن‌ها به همراه دارد (راورت و دانلان، ۲۰۲۱). این عواقب می‌تواند شامل مشکلات مالی، روابط اجتماعی و حتی مسائل شغلی باشد که در نهایت به افزایش پریشانی منجر می‌شود. رفتارهای تکانشی باعث می‌شوند فرد بعداً احساس گناه یا پشیمانی کند. این احساسات منفی می‌توانند به پریشانی روانی منجر شوند و بر سلامت روانی آن‌ها تأثیر منفی بگذارند (استونشن و همکاران، ۲۰۲۱). افراد تکانشگر ممکن است در کنترل احساسات خود

1 Gue

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

مشکل داشته باشند. این عدم کنترل می‌تواند منجر به بروز واکنش‌های شدید به استرس و افزایش احساس اضطراب شود. افرادی که به طور مکرر رفتارهای تکانشی را انتخاب می‌کنند، به دلیل تجربه‌های منفی مکرر، احساس ناتوانی و درماندگی می‌کنند که این نیز به پریشانی روانی آن‌ها دامن می‌زند (چن و همکاران، ۲۰۲۳).

یافته چهارم نشان داد که والدگری هلیکوپتری بر تکانشگری اثر مثبت داشت؛ در واقع افزایش نمره در والدگری هلیکوپتری با افزایش تکانشگری همراه است؛ این یافته با پژوهش‌های ست (۲۰۲۰)؛ ژانگ و همکاران (۲۰۲۴) و سکی و همکاران (۲۰۲۳) همسو بود. در تبیین این یافته می‌توان بیان کرد که والدگری هلیکوپتری معمولاً به فرزندان اجازه نمی‌دهد که به تنهایی تصمیم‌گیری کنند. این کمبود استقلال می‌تواند باعث شود که فرزندان در موقعیت‌های مختلف به جای تفکر و تجزیه و تحلیل، به رفتارهای تکانشی روی بیاورند (سکی و همکاران، ۲۰۲۳). هنگامی که والدین به طور مداوم مشکلات را برای فرزندان حل می‌کنند، این فرزندان فرصت یادگیری مهارت‌های مقابله‌ای و مدیریت استرس را از دست می‌دهند که می‌تواند منجر به رفتارهای تکانشی در مواجهه با چالش‌ها شود. این فرزندان ممکن است به دلیل فشارهای بالای انتظارات و نظارت، احساس اضطراب بیشتری می‌کنند. این اضطراب می‌تواند باعث شود که آنها به رفتارهای تکانشی و غیرمنطقی به عنوان راهی برای کاهش فشار پاسخ دهند. والدینی که به طور مداوم و بدون تفکر عمل می‌کنند، ممکن است به فرزندان خود در مورد نحوه مواجهه با موقعیت‌های دشوار الگو دهند که باعث افزایش رفتارهای تکانشی در فرزندان می‌شود (ست، ۲۰۲۰).

یافته پنجم نشان داد که والدگری هلیکوپتری بر تاب‌آوری اثر منفی داشت؛ در واقع افزایش نمره در والدگری هلیکوپتری با کاهش پریشانی روانشناختی همراه است؛ این یافته با پژوهش‌های سکی و همکاران (۲۰۲۳)؛ باگناتو (۲۰۲۲) و کاوه (۲۰۲۴) همسو بود. تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که این نوع والدگری تأثیرات منفی بر توسعه تاب‌آوری در فرزندان دارد. والدین هلیکوپتری معمولاً سعی می‌کنند فرزندان خود را از هر نوع چالش و دشواری دور نگه دارند. این موضوع باعث می‌شود که کودکان نتوانند مهارت‌های لازم برای مقابله با مشکلات را توسعه دهند و در نتیجه تاب‌آوری آن‌ها کاهش یابد (باگناتو، ۲۰۲۲). والدگری هلیکوپتری می‌تواند وابستگی عاطفی و روانی فرزندان به والدین را افزایش دهد. این وابستگی می‌تواند مانع از آن شود که فرزندان در مواقع سخت به خود متکی شوند و به این ترتیب تاب‌آوری آن‌ها کاهش یابد (سکی و همکاران، ۲۰۲۳). تاب‌آوری بخشی از یادگیری از شکست‌ها و ناکامی‌ها است. فرزندان والدین هلیکوپتری معمولاً فرصت یادگیری از این تجربیات را ندارند و در نتیجه نمی‌توانند تاب‌آوری خود را تقویت کنند (کاوه، ۲۰۲۴).

یافته ششم نشان داد که تکانشگری بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی نقش میانجی داشت؛ در واقع افزایش والدگری هلیکوپتری به سبب افزایش میزان تکانشگری نقش مهمی در افزایش پریشانی روانشناختی نوجوانان دارد. این یافته با پژوهش‌های بتول و همکاران (۲۰۲۴)؛ استونشن (۲۰۲۱) و هونگ و سویی (۲۰۲۰)همسو بود؛ در تبیین می‌توان گفت، افرادی که تحت والدگری هلکوپتری قرار دارند، بیشتر دست به رفتارهای تکانشی می‌زنند، چرا که والدگری هلیکوپتری می‌تواند با افزایش ضعف در تنظیم هیجان و خودتعیین‌گری در ارتباط باشد؛ در نتیجه افزایش رفتارهای تکانشی و تجربه شکست‌های مکرر در تصمیم‌گری‌ها و روابط بین فردی می‌تواند منجر به افزایش پریشانی روانشناختی گردد (بتول و همکاران، ۲۰۲۴). در واقع این رفتارها می‌توانند به طور غیر مستقیم بر سطح پریشانی روانی آن‌ها تأثیر بگذارند. به عبارت دیگر، فشار والدینی می‌تواند منجر به تکانشگری شود و این تکانشگری نیز می‌تواند به افزایش پریشانی روانی منجر شود (هونگ و سویی، ۲۰۲۰).

یافته هفتم نشان داد که تاب‌آوری بین والدگری هلیکوپتری و پریشانی روانشناختی نقش میانجی داشت؛ در واقع افزایش والدگری هلیکوپتری به سبب کاهش میزان تاب‌آوری نقش مهمی در افزایش پریشانی روانشناختی نوجوانان دارد. این یافته با پژوهش‌های گودور[1] و همکاران (۲۰۲۴)؛ جیم جیت ویبول[2] و همکاران (۲۰۲۲) و لی و مکواریش[3] (۲۰۲۰) همسو بود؛ در تبیین می‌توان گفت تاب‌آوری می‌تواند به عنوان یک عامل محافظت‌کننده عمل کند (گودورو همکاران، ۲۰۲۴). کودکان و نوجوانانی که دارای تاب‌آوری بالا هستند، بهتر می‌توانند با فشارهای ناشی از والدگری هلکوپتری مقابله کنند. این افراد به احتمال بیشتری می‌توانند از تجربیات منفی یاد بگیرند و در برابر چالش‌ها مقاومت کنند (لی و مکواریش، ۲۰۲۰). تاب‌آوری به عنوان یک میانجی عمل می‌کند که تأثیر منفی والدگری هلکوپتری بر پریشانی روانشناختی را کاهش می‌دهد. به عبارت دیگر، اگر کودکی تحت والدگری هلکوپتری قرار داشته باشد، اما دارای تاب‌آوری بالا باشد، احتمال کمتری دارد که به پریشانی روانی دچار شود (جیم جیت ویبول و همکاران، ۲۰۲۲).

نتایج این مطالعه نشان داد که نوجوانانی که دارای سطوح بالای تکانشگری هستند، ممکن است در مواجهه با فشارهای ناشی از والدگری هلکوپتری، به رفتارهای پرخطر و ناپخته روی آورند. این ویژگی می‌تواند موجب افزایش پریشانی روانشناختی در آن‌ها شود. نوجوانانی که دارای تاب‌آوری بالایی هستند، به احتمال بیشتری می‌توانند با چالش‌ها و فشارهای ناشی از والدگری هلیکوپتری مقابله کنند. این ویژگی می‌تواند تأثیر

1 Godor
2 Jeamjitvibool
3 Lee & Macvarish

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

منفی والدگری هلیکوپتری را کاهش دهد و به جلوگیری از پریشانی روانی کمک کند. تاب‌آوری و تکانشگری به عنوان عوامل میانجی در این رابطه عمل می‌کنند. تاب‌آوری می‌تواند اثرات منفی والدگری هلیکوپتری بر پریشانی روانی را کاهش دهد، در حالی که تکانشگری این اثرات را تشدید می‌کند. به عبارت دیگر، نوجوانانی که تاب‌آوری بالایی دارند، در برابر تأثیرات منفی والدگری هلیکوپتری مقاوم‌تر هستند. در نهایت، توجه به این عوامل می‌تواند در طراحی برنامه‌های آموزشی و حمایتی برای والدین و نوجوانان مؤثر باشد تا از پریشانی روانشناختی در نوجوانان جلوگیری شود و به توسعه مهارت‌های تاب‌آوری کمک کند.

از محدودیت‌های این پژوهش محدودیت تعداد اعضای نمونه است که می‌تواند به کاهش تعمیم‌پذیری نتایج منجر شود. یکی دیگر از محدودیت‌ها، روش های ارزیابی این پژوهش است. استفاده از روش‌های خودگزارشی برای ارزیابی تکانشگری، تاب‌آوری و پریشانی روانی ممکن است به سوگیری‌های پاسخ‌دهی منجر شود. از دیگر محدودیت‌ها، وجود عوامل مزاحم است، مانند وضعیت اجتماعی-اقتصادی، میزان حمایت اجتماعی و مشکلات خانوادگی که ممکن است بر نتایج تأثیر بگذارند و در این پژوهش مدنظر قرار نگرفته است. همچنین بررسی نوع فرزندپروری والدین و اثر آن بر تکانشگری، تاب‌آوری و پریشانی روانی است که در این پژوهش انجام نشده است. برای افزایش اعتبار نتایج، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌ها با نمونه‌های بزرگ‌تر و متنوع‌تر انجام شوند. ترکیب روش‌های کیفی و کمی می‌تواند به درک عمیق‌تری از تجربیات نوجوانان و والدین در این زمینه کمک کند. در پژوهش‌های آینده، باید به تأثیر عوامل اجتماعی و خانوادگی بر روابط بین متغیرها توجه بیشتری شود. همچنین در مطالعات آینده بهتر است بستر تربیتی والدین این نوجوانان نیز مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

جهانی زنگیر، ح.، اقبالی، م.، و جعفرزاده داشبلاغ، ح. (۱۴۰۲). پیش‌بینی قلدری سایبری براساس تکانشگری، بی‌تفاوتی‌اخلاقی و صفات تاریک شخصیت در نوجوانان دارای وابستگی به فضای مجازی. *نشریه علمی رویش روان شناسی، ۱۲* (۴)، ۱۸۷-۱۹۶. http://frooyesh.ir/article-1-4576-fa.html

زندی، غ.، متو، س.، ظهراب‌نیا، الف.، و رحمتی، ص. (۱۴۰۲). نقش آشفتگی‌های روان‌شناختی و انعطاف‌پذیری شناختی در پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی نوجوانان در دوران کرونا. *نشریه علمی رویش روان شناسی، ۱۲* (۶)، ۱۷۳-۱۸۲. http://frooyesh.ir/article-1-4354-fa.html

گودرزی، م.، شهبازی، م.، سودانی، م.، و پیریائی، ح. (۱۴۰۲). اثربخشی شناخت درمانی مبتنی بر ذهن آگاهی بر اضطراب و تاب آوری در دانش آموزان پسر با اعتیاد به تلفن همراه. *نشریه علمی رویش روان شناسی، ۱۲* (۱۰)، ۷۹-۸۸. http://frooyesh.ir/article-1-4942-fa.html

Ainslie, G. (1975). Specious reward: a behavioral theory of impulsiveness and impulse control. *Psychological bulletin, 82(4),* 463. https://doi.org/10.1037/h0076860

Bagnato, K. (2022). "Helicopter Parenting" and Antisocial Behavior: The Role of Family Education. *Rivista italiana di educazione familiare, 21(2),* 99-115. https://oaj.fupress.net/index.php/rief

Batool, S., Sultan, S., & Perveen, S. (2024). Impact of Helicopter Parenting on Social Competence: The Serial Mediation through Insecure Peer Attachment and Self Efficacy among Adults. *Annals of Social Sciences and Perspective, 5(2),* 261-270. https://doi.org/10.52700/assap.v5i2.388

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. *Child development,* 887-907. https://doi.org/10.2307/1126611

Bosqui, T., Mayya, A., Farah, S., Shaito, Z., Jordans, M. J., Pedersen, G., ... & Brown, F. L. (2024). Parenting and family interventions in lower and middle-income countries for child and adolescent mental health: A systematic review. *Comprehensive psychiatry,12, 152483*. https://doi.org/10.1016/j.comppsych.2024.152483

Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. New York: Routledge.

Chen, I. H., Niu, S. F., Yeh, Y. C., Chen, I. J., & Kuo, S. F. (2022). Psychological distress among immigrant women who divorced: Resilience as a mediator. *Archives of Psychiatric Nursing, 39,* 1-6. https://doi.org/10.1016/j.apnu.2021.11.006

Chen, X., & Li, S. (2023). Serial mediation of the relationship between impulsivity and suicidal ideation by depression and hopelessness in depressed patients. *BMC public health, 23*(1), 1457. https://doi.org/10.1186/s12889-023-16378-0

Cohen, J. (2013). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. routledge.

Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*, *18*(2), 76-82. https://doi.org/10.1002/da.10113

Craney, R. S., & Watson, L. B. (2024). Pride and prejudice: The relations among multiracial microaggressions, resilience, and psychological distress for Latine/White multiethnic individuals. *Journal of Latinx Psychology*. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/lat0000262

Gecaite-Stonciene, J., Saudargiene, A., Pranckeviciene, A., Liaugaudaite, V., Griskova-Bulanova, I., Simkute, D., ... & Burkauskas, J. (2021). Impulsivity mediates associations between problematic internet use, anxiety, and depressive symptoms in students: a cross-sectional COVID-19 study. *Frontiers in psychiatry*, *12*, 634464. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.634464

Godor, B. P., van der Horst, F. C., & Van der Hallen, R. (2024). Unravelling the Roots of Emotional Development: Examining the Relationships Between Attachment, Resilience and Coping in Young Adolescents. *The Journal of Early Adolescence, 44(4), 429-457*. https://doi.org/10.1177/02724316231181876

Guo, Z., Cui, Y., Qiu, R., Bu, L., Yang, T., Li, Y., & Zhu, X. (2024). The association of impulsivity with depression and anxiety symptoms: A transdiagnostic network analysis and replication. *Journal of affective disorders*, *359*, 100-108. https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.05.076

Hair, J., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis (7th ed.)*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Educational International.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]

He, Y., Liu, X., Lin, T., Guo, X., & Chen, J. (2024). The mediating role of perceived stress in the association between family resilience and psychological distress among gynecological cancer patients: a cross-sectional study. *BMC psychiatry*, *24*(1), 622. https://doi.org/10.1186/s12888-024-06060-z

Henry, J. D., & Crawford, J. R. (2005). The short-form version of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21): Construct validity and normative data in a large non-clinical sample. *British journal of clinical psychology*, *44*(2), 227-239. https://doi.org/10.1348/014466505X29657

Hong, P., & Cui, M. (2020). Helicopter parenting and college students' psychological maladjustment: The role of self-control and living arrangement. *Journal of Child and Family Studies*, *29*, 338-347. https://doi.org/10.1007/s10826-019-01541-2

Hwang, S. H., Kieffer, M. J., & Cappella, E. (2024). The role of supportive relationships in academic performance and personal wellbeing: Results from a US national sample of early adolescents. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *95*, 101721. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2024.101721

Jeamjitvibool, T., Duangchan, C., Mousa, A., & Mahikul, W. (2022). The association between resilience and psychological distress during the COVID-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(22), 14854. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-059704

Kaveh, M. H., Zare, E., Ghahremani, L., Nazari, M., & Karimi, M. (2024). The Correlation between Resilience, Self-Control, Self-Regulation, and Decision-Making Style and Aggressive Behavior in Adolescents: An Analysis Using Structural Equation Modeling. *International Journal of School Health*, *8*, 1-12. https://intjsh.sums.ac.ir/article_50422.html

Keles, B., McCrae, N., & Grealish, A. (2020). A systematic review: the influence of social media on depression, anxiety and psychological distress in adolescents. *International journal of adolescence and youth*, *25(1)*, 79-93. https://doi.org/10.1080/02673843.2019.1590851

Kim, K. M. (2021). What makes adolescents psychologically distressed? Life events as risk factors for depression and suicide. *European child & adolescent psychiatry*, *30(3)*, *359-367*. https://doi.org/10.1007/s00787-020-01520-9

La Rosa, V. L., Ching, B. H. H., & Commodari, E. (2024). The Impact of Helicopter Parenting on Emerging Adults in Higher Education: A Scoping Review of Psychological Adjustment in University Students. *The Journal of Genetic Psychology*, *17*, 1-28. https://doi.org/10.1080/00221325.2024.2413490

La Rosa, V. L., Ching, B. H. H., & Commodari, E. (2024). The Impact of Helicopter Parenting on Emerging Adults in Higher Education: A Scoping Review of Psychological Adjustment in University Students. *The Journal of Genetic Psychology*, 1-28. https://doi.org/10.1080/00221325.2024.2413490

Lee, E. J., & Macvarish, J. (2020). The 'helicopter parent'and the paradox of intensive parenting in the 21st century. *Lien social et Politique*, *85*, 19-42. https://doi.org/10.7202/1073740ar

LeMoyne, T., & Buchanan, T. (2011). Does "hovering" matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum*, *31*(4), 399-418. https://doi.org/10.1080/02732173.2011.574038

Merdad, N., Rashid, T., Alzuabi, A., Hallit, S., & Fekih-Romdhane, F. (2024). Validation of the Arabic version of the Adolescent Distress-Eustress Scale (ADES). *BMC psychology*, *12*(1), 1-9.. https://doi.org/10.1186/s40359-024-02087-9

Miller, R. W., Rainbolt, C. L., & Tallents, S. (2024). Hovering is not helping: relationships among helicopter parenting, attachment, academic outcomes, and mental health in college students. *Youth*, *4(1)*, 260-271. https://doi.org/10.3390/youth4010018

Patton, J. H., Stanford, M. S., & Barratt, E. S. (1995). Factor structure of the Barratt impulsiveness scale. *Journal of clinical psychology*, *51*(6), 768-774. https://doi.org/10.1002/1097-4679(199511)51:6<768::AID-JCLP2270510607>3.0.CO;2-1

Pengpid, S., & Peltzer, K. (2020). Prevalence and associated factors of psychological distress among a national sample of in-school adolescents in Morocco. *BMC psychiatry*, *20(1)*, 475 https://doi.org/10.1186/s12888-020-02888-3

Ravert, R. D., & Donnellan, M. B. (2021). Impulsivity and sensation seeking: differing associations with psychological well-being. *Applied Research in Quality of Life*, *16(4)*, 1503-1515. https://doi.org/10.1007/s11482-020-09829-y

Rote, W. M., Olmo, M., Feliscar, L., Jambon, M. M., Ball, C. L., & Smetana, J. G. (2020). Helicopter parenting and perceived overcontrol by emerging adults: A family-level profile analysis. *Journal of Child and Family Studies*, *29*, 3153-3168. https://doi.org/10.1007/s10826-020-01824-z

Sarıçam, H. (2018). The psychometric properties of Turkish version of Depression Anxiety Stress Scale-21 (DASS-21) in health control and clinical samples https://doi.org/10.5455/JCBPR.274847

Seki, T., Haktanir, A., & Şimşir Gökalp, Z. (2023). The mediating role of resilience in the relationship between helicopter parenting and several indicators of mental health among emerging adults. *Journal of Community Psychology*, *51(3)*, 1394-1407. https://doi.org/10.1002/jcop.23009

Set, Z. (2020). The mediating role of inflated sense of self and impulsivity in the relationship between helicopter parenting and psychological symptoms. *Noropsikiyatri Arsivi*, *21*;57(4),318–324. https://doi.org/10.29399/npa.24942

Stanford, M. S., Mathias, C. W., Dougherty, D. M., Lake, S. L., Anderson, N. E., & Patton, J. H. (2009). Fifty years of the Barratt Impulsiveness Scale: An update and review. *Personality and individual differences*, *47*(5), 385-395. https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.04.008

VandenBos, G. R. (2007). APA dictionary of psychology. *American Psychological Association.* https://dictionary.apa.org/psychological-distress

Vigdal, J. S., & Brønnick, K. K. (2022). A systematic review of "helicopter parenting" and its relationship with anxiety and depression. *Frontiers in psychology*, *13*, *872981*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.872981

Viner, R. M., Ozer, E. M., Denny, S., Marmot, M., Resnick, M., Fatusi, A., & Currie, C. (2012). Adolescence and the social determinants of health. *The lancet*, *379(9826)*, 1641-1652. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)60149-4

Yu, X. N., Lau, J. T., Mak, W. W., Zhang, J., & Lui, W. W. (2011). Factor structure and psychometric properties of the Connor-Davidson Resilience Scale among Chinese adolescents. *Comprehensive psychiatry*, *52*(2), 218-224. https://doi.org/10.1016/j.comppsych.2010.05.010

Zanon, C., Brenner, R. E., Baptista, M. N., Vogel, D. L., Rubin, M., Al-Darmaki, F. R., ... & Zlati, A. (2021). Examining the dimensionality, reliability, and invariance of the Depression, Anxiety, and Stress Scale–21 (DASS-21) across eight countries. *Assessment*, *28*(6), 1531-1544. https://doi.org/10.1177/1073191119887449

Zhang, S., Liu, D. Y., Bai, J., Fu, J. C., Jiang, F., Nehl, E., ... & Kaslow, N. J. (2024). Psychological effects of trauma, negative and positive coping, resilience, and psychological distress among Chinese healthcare workers during the COVID-19 pandemic. *Journal of Mood & Anxiety Disorders*, *5*, 100046. https://doi.org/10.1016/j.xjmad.2023.100046

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.66224/Rooyesh.14.5.17]